

Naturvårdsarter

Naturinformation

Göteborgs Stad
Park och natur

Rapport 2015:1

Naturvårdsarter

Naturvårdsarter, Park och naturförvaltningen, januari 2015

Rapport, sammanställning och kartproduktion: Ola Hammarström

Foton: Park- och naturförvaltningen och Uno Unger

Layout: Ola Hammarström

Denna rapport bör citeras:

Park- och naturförvaltningen i Göteborg 2015 Naturvårdsarter

Framsidesfoto:

Korallticka (längst upp t.v.)

Praktvaxskivling (mitten t.v.)

Alkonblåvinge (längst ned t.v.)

Skrynklig skinnlav (längst upp t.h.)

Knölnate (längst ned t.h.)

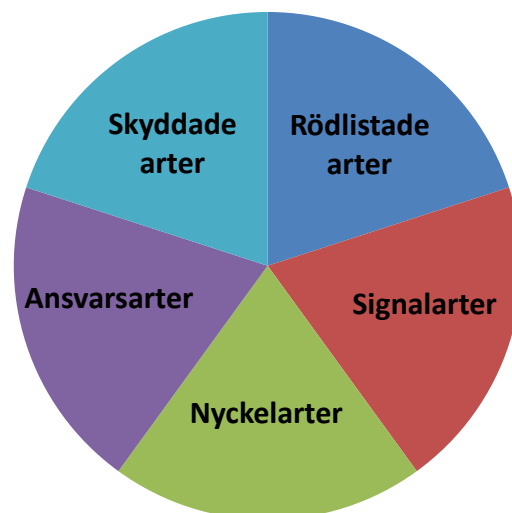
Innehållsförteckning

Naturvårdsarter	4
Rödlistade arter	5
Signalarter	6
Nyckelarter	7
Ansvarsarter	8
Skyddade arter	9
Läs mer	10

Naturvårdsarter

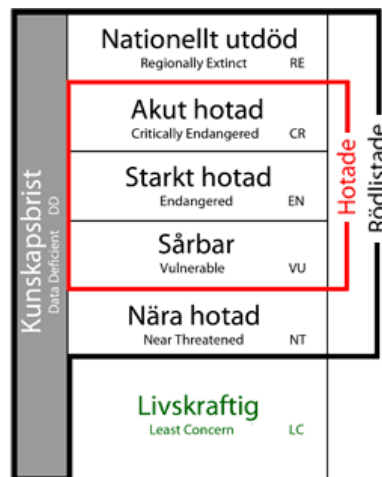
Inom naturvårdarbetet används ett antal begrepp för att beskriva olika grupper av djur-, växt- och svamparter. Ett samlingsnamn för dessa begrepp är naturvårdsarter. Naturvårdsarter används inom många sektorer såsom förvaltning, vetenskap och politik för att beskriva vissa arters och miljöers status och funktion i olika sammanhang. Då begreppen liknar varandra kan de ibland vara förvirrande och lätta att blanda ihop. Detta dokument ska fungera som en överskådlig förklaring av de vanligaste begreppen och innehåller även exempel på arter inom de olika grupperna som återfinns i Göteborgs kommun.

För att värna den biologiska mångfalden och de ekosystemtjänster som den levererar är kunskap om olika naturvårdsarter mycket viktiga. Då man som markägare/förvaltare dessutom har en juridiskt bindande skyldighet att inte skada skyddade arter eller deras livsmiljöer är kunskapen om dessa en viktig del av den fysiska planeringen. Cirkeln nedan visar några av kategorierna som ingår under samlingsnamnet naturvårdsarter. Utav dessa är det bara skyddade arter som har ett juridiskt skydd. En art kan tillhöra flera kategorier och t.ex. vara både rödlistad och skyddad.

Rödlistade arter

- Rödlistan är en sammanställning av de arter som bedöms vara hotade eller nära hotade att dö ut i Sverige.
- En art kan vara rödlistad på grund av olika kriterier, t.ex. att det finns mycket få individer av arten eller att arten minskar kraftigt i mängd eller utbredning.
- Rödlistan sammanställs av Artdatabanken och revideras var 5:e år.
- En rödlistad art har inte automatiskt något lagstadgat skydd.
- En art kan vara rödlistad i olika kategorier enligt figuren nedan.

Exempel på rödlistade arter i Göteborg är:

Skrynklig skinnlav, VU – Sårbar.

Praktvaxskivling, NT - Nära hotad.

Signalarter

- Signalarter är arter som signalerar höga naturvärden i olika områden och har valts ut för att de är bra indikatorer på värdefulla miljöer och dessutom lätta att känna igen.
- De är ofta känsliga organismer som inte kan fortleva i alltför störda miljöer.
- Olika signalarter indikerar olika naturvärden, t.ex. hög trädålder, jämn luftfuktighet eller lång skogskontinuitet.
- Områden där flera signalarter lever är alltså miljöer med höga naturvärden och bör bevaras. I skogen kallas dessa miljöer för *nyckelbiotoper*.
- En signalart har inte automatiskt något lagstadgat skydd.

Exempel på signalarter i Göteborg är:

Darrgräs indikerar gräsmark som har hävdats under lång tid.

Korallticka indikerar höga naturvärden knutna till grova ekar.

Nyckelarter

- Nyckelarter är arter som har en avgörande roll för ekosystemets funktion och stabilitet eller starkt påverkar en större mängd andra arter.
- Nyckelarter kan vara betydelsefulla t.ex. genom att de utgör livsmiljö för andra arter eller att de på ett betydande sätt påverkar andra arters populationer.
- En nyckelart har inte automatiskt något lagstadgat skydd.

Exempel på nyckelarter i Göteborg är:

Eken utgör livsmiljö för ca 1 500 andra arter.

Spillkråkan är en nyckelart vars bohål är mycket viktiga för andra arter, t.ex. storskrake, knipa och flera ugglor.

Ansvarsarter

- En kommun, region eller annat område kan välja ut visa arter som de har ett särskilt ansvar för att bevara. Detta ansvar är frivilligt.
- Ofta har dessa arter sin huvudsakliga utbredning eller på annat sätt viktiga populationer inom området.
- Ansvarsarter är ofta men inte alltid rödlistade.
- En ansvarsart har inte automatiskt något lagstadgat skydd.

Exempel på ansvarsarter i Göteborg är:

Alkonblåvinge och dess värdväxt *klockgentiana* är utpekade ansvarsarter för Göteborg.

Förekomsten av *knölnate* i Göteborg utgör en stor del av Sveriges bestånd vilket gör att även denna är en av Göteborgs ansvarsarter.

Skyddade arter

- Olika arter och artgrupper är juridiskt skyddade i miljöbalken och artskyddsförordningen (fridlysning).
- Detta innebär att man inte får skada arten eller förstöra dess livsmiljö.
- Skyddet är baserat på EU:s art- och habitatdirektiv.

Exempel på skyddade arter i Göteborg är:

Mindre hackspett och dess livsmiljö är skyddad. Foto: Uno Unger

Vatten där **större vattensalamander** lever är skyddade, liksom arten.

Läs mer

Rödlistade arter

<http://www.slu.se/sv/centrumbildningar-och-projekt/artdatabanken/arter/rodlistan/>

Gärdenfors, U. *Rödlistade arter i Sverige 2010*. Artdatabanken, 2010.

Signalarter

Ekstam, U. & Forshed, N. *Om hävden upphör – Kärlväxter som indikatorarter i ängs- och hagmarker*. Naturvårdsverket, 1992.

Nitare, J. *Signalarter – Indikatorer på skyddsvärd skog*. Skogsstyrelsen, 2000.

Ansvars- och nyckelarter

Kloth, J.H., et al. *Biotoper och arter i Göteborg ur ett nationellt och regionalt perspektiv*. Göteborgs Stad, färdigställs under 2015.

Skyddade arter

<http://www.naturvardsverket.se/hb/Artskyddsforordningen/Ovriga-lagar/Artskydd-i-EU-och-i-Sverige/>

<http://www.slu.se/sv/centrumbildningar-och-projekt/artdatabanken/naturvardsuppdrag/myndighetsuppdrag/skydd-av-arter/eu-direktiv-vagledning-oppfoljning/art-och-habitatdirektivet/>

<https://www.slu.se/Global/externwebben/centrumbildningar-projekt/artdatabanken/Dokument/fageldirektivet-artlista.pdf>